

**Biogramy osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności
(osoby odznaczone zaproszone na uroczystość w Warszawie 13.12.2022 r.)**

Piotr Belczowski

ur. w 1964 r. w Warszawie

W latach 1984-1988 był działaczem struktur Międzyzakładowego Robotniczego Komitetu „Solidarności” i Grupy Politycznej „Robotnik”. W tym okresie uczestniczył w akcjach ulotkowych i manifestacjach ulicznych, malowaniu antykomunistycznych haseł na budynkach publicznych. Brał także udział w kolportażu niezależnych wydawnictw i drugoobiegowych pism.

W latach 1985-1988 był stałym współpracownikiem redakcji wydawanego w podziemiu pisma „Robotnik”, w tym także autorem publikowanych tam felietonów, które podpisywał pseudonimami „Kamil Dawitt”, „Angol”, „Alkatzerz”.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 336/2022

Andrzej Jakub Bogusławski

ur. w 1948 r. w Otwocku

Od 1975 r. był członkiem Duszpasterstwa Akademickiego w parafii pw. św. Andrzeja Boboli w Warszawie przy ul. Rakowieckiej. Począwszy od 1978 r. rozprawdzał wydawnictwa niezależne, które otrzymywał w Kościele Świętego Krzyża w Warszawie. W 1979 r. zaangażował się w działalność opozycyjną. Utrzymywał kontakty m.in. z Henrykiem Wujcem i Sewerynem Jaworskim. Aktywnie uczestniczył w działalności Ruchu Ekumenicznego i Ruchu Solidarności z Ubogimi Trzeciego Świata „Maitri”.

Jesienią 1980 r. został członkiem Komitetu Założycielskiego, a następnie członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w miejscu pracy – Ośrodka Informatyzacji Kolejnictwa w Warszawie.

Z powodu aktywnej działalności związkowej, po wprowadzeniu stanu wojennego był szykanowany w pracy, z której odszedł 28 lutego 1982 r. za porozumieniem stron. W maju 1982 r. podjął pracę w Ośrodku Informatyki Urzędu Patentowego PRL.

W pierwszej połowie lat 80. był redaktorem naczelnym Młodzieżowego Biuletynu Ekumenicznego „Charis”, wydawanego przez Sekcję Ekumeniczną Katolickiego Ośrodka Studenckiego w Warszawie przy ul. Rakowieckiej.

27 marca 1985 r., kilka minut po północy, został zatrzymany w Warszawie przy ul. Sardyńskiej przez patrol MO. Ponieważ posiadał przy sobie nielegalnie wydawane pisma,

tego samego dnia dokonano przeszukania jego mieszkania, w efekcie którego odnaleziono duże ilości wydawnictw bezdebitowych. Następnego dnia został tymczasowo aresztowany przez Prokuraturę Wojewódzką w Warszawie i osadzony w Areszcie Śledczym przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. W lipcu 1985 r. został zwolniony z pracy. Areszt opuścił 30 listopada 1985 r. na podstawie nakazu zwolnienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy

Po wyjściu na wolność miał problemy ze znalezieniem pracy. Wyrokiem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy z 16 kwietnia 1986 r. został skazany na 1 rok pozbawienia wolności, 3600 zł opłaty sądowej oraz pokrycie kosztów postępowania. Ostatecznie Sąd Wojewódzki w Warszawie 21 sierpnia 1986 r. umorzył postępowanie na mocy ustawy z 17 lipca 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 478/2022

Ewa Małgorzata Brykowska-Liniecka

ur. w 1957 r. w Warszawie

W działalność antykomunistyczną zaangażowała się w 1981 r. w trakcie strajku studenckiego na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Po wprowadzeniu stanu wojennego brała aktywny udział w organizowaniu bezpiecznych lokali dla opozycjonistów ukrywających się przed władzami. Na początku 1982 r. była jedną z osób współtworzących strukturę Grup Specjalnych RKW Mazowsze. Do jej zadań należało m.in. przygotowanie działalności „komórki legalizacyjnej”, zajmującej się wytwarzaniem fałszywych dokumentów.

Była też jedną z najbliższych współpracowniczek Teodora Klincewicza pseud. „Teoś”, głównego przywódcy GS RKW Mazowsze i Grup Oporu „Solidarni”. Pełniła rolę jego łączniczki w kontaktach z członkami podziemnych struktur. Zajmowała się również tworzeniem projektów graficznych wydawnictw, druków, znaczków i plakatów wydawanych w drugim obiegu. Wykonywała także prace graficzne dla wydawnictwa „Rytm”.

W 1985 r., po przekształceniu GS w Grupy Oporu „Solidarni”, nadal współpracowała ze strukturami tej organizacji aż do 1989 r.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Marcin Eckert

ur. w 1971 r. w Toruniu

W latach 1986-1989 był aktywnym działaczem podziemnej komórki Federacji Młodzieży Walczącej w I LO im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. W tym czasie zajmował się kolportażem prasy podziemnej i akcjami plakatowymi na terenie szkoły. Był również jednym ze współzałożycieli, redaktorów i wydawców pisma FMW Toruń pod nazwą „Telegram”. Uczestniczył w manifestacjach organizowanych przez NZZ w tym mieście.

Ponadto brał udział w szkoleniach, spotkaniach organizacyjnych oraz demonstracjach organizowanych przez FMW w Gdańsku.

Odnaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Maria Hardt

ur. w 1953 r. w Górcie Pabianickiej

Od 1976 r. współpracowała z Komitetem Obrony Robotników. Wraz z mężem Wojciechem Hardtem przepisywała i kolportowała wydawnictwa sygnowane przez KOR, zajmowała się również zbierką pieniędzy dla rodzin represjonowanych robotników z Ursusa i Radomia. Od 1977 r. prowadziła działalność w ramach Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, uczestniczyła w druku pierwszych numerów miesięcznika „Opinia”, sygnowanego przez tę organizację. Do 1980 r. brała udział w druku i kolportażu wydawnictw drugiego obiegu. Współpracowała z niezależnym wydawnictwem Biblioteka Literacka i Historyczna. Od 1980 r. była członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”.

Po 13 grudnia 1981 r. organizowała pomoc materialną dla rodzin internowanych i więzionych działaczy. W domu państwa Hardtów ukrywali się przed władzami działacze niepodległościowi Piotr Krawczyk i Marian Piłka. Miejsce to było również punktem spotkań dla środowiska Ruchu Młodej Polski. W latach 80. w jej mieszkaniu przechowywano nielegalne wydawnictwa, były tam również organizowane spektakle Teatru Domowego Ewy Dałkowskiej i Emiliana Kamińskiego, pokazy filmów drugiego obiegu. W tym okresie była także organizatorką kolportażu wydawnictw podziemnych na terenie Grodziska Mazowieckiego, Żyrardowa i Warszawy (odbiór, transport, dystrybucja), była również odpowiedzialna za prowadzenie biblioteki książek drugiego obiegu.

W 1989 r. uczestniczyła w pracach Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w Grodzisku Mazowieckim

Zygmunt Józef Jakubczak

ur. w 1954 r. w Załuskach

Od początku funkcjonowania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność” współpracował z jego przedstawicielami. W tym czasie w swoim domu w miejscowości Dylew prowadził druk pism związkowych. Ponadto uczestniczył we wszystkich uroczystościach i zebraniach związkowych. Oprócz druku pism zajmował się również przekazywaniem tych materiałów pozostałym członkom Związku w innych miejscowościach.

Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał swej działalności. W latach 1983-1988 organizował w warunkach konspiracyjnych spotkania z rolnikami, podczas których rozprawdzał niezależne pisma m.in. „Rolnik Niezależny”, „Postęp” czy „Placówka”. Ponadto dostarczał prasę podziemną do innych zorganizowanych struktur NSZZ RI „Solidarność” i Komitetów Samoobrony Chłopskiej m.in. w Zbroszy Dużej, a także do innych miejscowości.

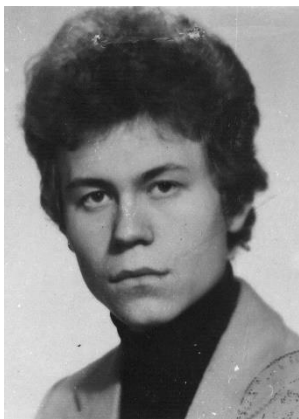

Wojciech Józefowicz

ur. w 1954 r. w Warszawie

Od 1981 r. był działaczem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Kombinacie Instalacji Sanitarnych – Budownictwa Warszawy. W 1982 r. był jednym ze współzałożycieli Międzyzakładowego Porozumienia Solidarności „UNIA”, następnie przeobrażonego w Grupę Polityczną „Niezawisłość”, która w 1986 r. weszła w skład Konfederacji Polski Niepodległej. Od 1982 r. do 1987 r. należał do redakcji „Trybuny Wolności” (pisma MPS „UNIA”), którą także drukował. Przygotowywał również przedruki pisma „KOS” i innych gazet podziemnych. Drukował pisma zakładowe: „Syrenka-MZK”, „Monter-FSO”.

W latach 1985-1989 był zaangażowany w kolportaż niezależnych wydawnictw m.in. pism: „Świt Niepodległości”, „Tygodnik Mazowsze”, „Głos”, „Gazeta Polska”, „Orzeł Biały”, „PWA”, „Wola” i innych. Uczestniczył w tajnych spotkaniach działaczy i pracach organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem podziemnej organizacji i drukarni.

Marek Jurek

ur. w 1960 r. w Gorzowie Wielkopolskim

W drugiej połowie lat 70., będąc uczniem I Liceum Ogólnokształcącego w Gorzowie Wielkopolskim, uczestniczył w spotkaniach Duszpasterstwa Akademickiego, prowadzonego przez księdza Witolda Andrzejewskiego. Był również członkiem Koła Towarzystwa Przyjaciół Historii, które wydawało pismo pt. *Szlakiem Tysiąclecia. Biuletyn Koła Towarzystwa Przyjaciół Historii przy I LO w Gorzowie Wielkopolskim*.

W 1979 r. już jako student Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uczestniczył w spotkaniach m.in. Studenckiego Komitetu Solidarności, ROPCiO, Duszpasterstwa Akademickiego w kościele oo. Dominikanów oraz wykładach Towarzystwa Kursów Naukowych. Od lipca 1979 r. był działaczem Ruchu Młodej Polski, w którym pełnił funkcje kierownicze. Ponadto był rzecznikiem Ruchu oraz członkiem Zarządu Oddziału Poznańskiego.

Jesienią 1980 r. zaangażował się w działania mające na celu utworzenie Niezależnego Zrzeszenia Studentów i następnie został jego członkiem. Należał do grupy osób, które w październiku 1980 r. w Poznaniu utworzyły studencką organizację „Pro Patria”, a następnie został jej przewodniczącym i redaktorem pisma „Pod prąd”. Aktywiści „Pro Patria” organizowali m.in. uroczystości rocznicowe z okazji 11 listopada i 3 maja oraz spotkania z ludźmi kultury.

Należał do Ogólnopolskiego Studenckiego Komitetu Obrony Więźniów Politycznych. Na I Ogólnopolskim Zjeździe NZS w Krakowie, który odbył się w dniach 3-6 kwietnia 1981 r. wszedł w skład Krajowej Komisji Koordynacyjnej NZS. Uczestniczył i kierował strajkami studenckimi na UAM w Poznaniu w lutym, listopadzie i grudniu 1981 r.

Po wprowadzeniu stanu wojennego ukrywał się. W wyniku interwencji prof. W. Chrzanowskiego, mec. J. Olszewskiego i prof. H. Skibniewskiej uzyskał zapewnienie władz, że po ujawnieniu się nie będzie pozbawiony wolności. Ujawnił się w połowie 1982 r.

Od 1984 r. był działaczem Klubu Inteligencji Katolickiej w Poznaniu. W latach 1984-87 redagował pismo RMP „Polityka Polska”. W październiku 1985 r. podpisał petycję do Rady Państwa o uwolnienie członków i sympatyków Konfederacji Polski Niepodległej, aresztowanych w drugim procesie KPN. W styczniu 1988 r. współinicjował powstanie a następnie został przewodniczącym Wielkopolskiego Klubu Myśli Politycznej „Ład i Wolność”. 4 czerwca 1989 r. został wybrany posłem na Sejm z listy Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”.

Z powodu prowadzonej działalności opozycyjnej był wielokrotnie zatrzymywany i wzywany na rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze, dwukrotnie – w 1980 r. i 1985 r. zastrzeżono mu prawo wyjazdu za granicę. W latach 1979-89 pozostawał w zainteresowaniu SB.

Agnieszka Irena Kaczorowska-Budek

ur. w 1960 r. w Warszawie

Podczas studiów w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Warszawie była działaczką Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuowała działalność w NZS do 1984 r., współpracując z jego podziemnymi strukturami koordynacyjnymi.

W latach 1981-1983 działała w Prymasowskim Komitecie Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom przy kościele św. Marcina w Warszawie. Była kierownikiem Działu Informacji i Ewidencji tego Komitetu. Ponadto w latach 1982-1983 brała udział w niepodległościowych demonstracjach organizowanych w Warszawie i Gdańsku, a w latach 1981-1984 zajmowała się również kolportażem literatury bezdebitowej.

W latach 1982-1985 współpracowała z wydawnictwem „Krağ”, udostępniając swoje mieszkanie na potrzeby organizacyjne.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 219/2021

Zbigniew Ludwik Kijewski

ur. w 1946 r. w Warszawie

Od 1966 r. był oficerem zawodowym Wojska Polskiego, nawigatorem lotnictwa. W połowie 1981 r. wspólnie z żoną – Danutą Kijewską, nawiązał współpracę z Niezależną Oficyną Wydawniczą. Od 13 grudnia 1981 r. do czerwca 1982 r. w jego domu była zlokalizowana konspiracyjna drukarnia, nigdy nie odkryta przez służbę bezpieczeństwa, a do czerwca 1984 r. magazyn materiałów poligraficznych i punkt kolportażu niezależnych wydawnictw.

W latach 1981-1989 brał udział w kolportażu wydawnictw drugiego obiegu.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Zygmunt Kolsut

ur. w 1942 r. w Radomiu

Od 1980 r. był aktywnym działaczem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Współtworzył jego struktury w Radomskich Zakładach Przemysłu Skórzanego „Radoskór” w Radomiu. Kolejno pełnił funkcję członka Komisji Oddziałowej w Wydziale Transportu, a następnie członka Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”.

Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność opozycyjną w tajnych strukturach Komisji Zakładowej. Zajmował się organizowaniem pomocy dla osób internowanych oraz ich rodzin w postaci zbiórek pieniężnych oraz innej pomocy rzeczowej.

Prowadził również kolportaż prasy podziemnej, m.in. „Wolnego Robotnika” i „Tygodnika Mazowsze” oraz brał udział w protestach i manifestacjach patriotycznych.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 336/2022

Marian Władysław Kozłowski

ur. w 1946 r. w Radomiu

Był współzałożycielem i aktywnym działaczem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Radomskich Zakładach Przemysłu Skórzanego „Radoskór”.

Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał działalności antykomunistycznej. W 1982 r. organizował pomoc internowanym i ich rodzinom.

W latach 1982-1989 zajmował się kolportażem wydawnictw bezdebitowych m.in. „Wolnego Robotnika” oraz innych pism i ulotek. Ponadto brał udział w mszach za Ojczyznę, tajnych spotkaniach organizowanych w kościele Świętej Trójcy w Radomiu oraz manifestacjach i uroczystościach patriotycznych pod pomnikiem upamiętniające wydarzenia radomskiego Czerwca '76.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 478/2022

Włodzimierz Roman Kuligowski

ur. w 1952 r. w Warszawie

W latach 1982-1989 był zaangażowany w działalność Międzyzakładowego Robotniczego Komitetu Solidarności, a w latach 1986-1989 w działalność Solidarności Walczącej. Udostępniał swoje mieszkanie na spotkania tzw. „piątki MRKS”.

Współpracował ściśle z Jerzym Bogumiłem, Edwardem Mizikowskim i Włodzimierzem Sarneckim. Zajmował się kolportażem prasy podziemnej takiej jak: „Tygodnik Mazowsze”, „CDN-Głos Wolnego Robotnika”, „Wola” a także znaczków, kartek okolicznościowych i książek bezdebitowych. Ponadto współpracował z Radiem „Solidarność”.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 398/2022

Małgorzata Janina Łopińska

ur. w 1956 r. w Warszawie

W latach 1980-1981, w trakcie studiów polonistycznych na Uniwersytecie Warszawskim, była pracownikiem Krajowej Komisji Koordynacyjnej Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Warszawie. W kwietniu 1980 r. opracowała tekst petycji domagającej się rozwiązania SZSP i utworzenia Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Angażowała się w działalność Zarządu Sekcji Kultury KIK.

Dodatkowo zajmowała się kolportażem nielegalnych wydawnictw „Krağ” i „NOWA” oraz ulotek sygnowanych przez NSZZ „Solidarność” i NZS.

14 grudnia 1981 r. została zatrzymana podczas przenoszenia ulotek nawołujących do strajku studenckiego, a 15 grudnia 1981 r. wszczęto wobec niej postępowanie przygotowawcze z art. 48 § 3 dekretu o stanie wojennym. 6 stycznia 1982 r. Wojskowa Prokuratura Garnizonowa w Warszawie wydała postanowienie o tymczasowym aresztowaniu i osadzeniu w Areszcie Śledczym Warszawa-Grochów, gdzie przebywała do 1 lutego 1982 r. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy z 17 sierpnia 1983 r. prowadzone przeciwko niej postępowanie umorzono na mocy amnestii.

W związku z działalnością opozycyjną w latach 1980-1984 była rozpracowywana operacyjnie przez Służbę Bezpieczeństwa.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Aleksandra Józefina Łukaszewska

ur. w 1947 r. w Toruniu

W latach 1982-1984 uczestniczyła w działalności podziemnych struktur „Solidarności”. W tym okresie udziela schronienia ukrywającemu się przed władzami działaczowi NSZZ „Solidarność” z Kraśnika - Aleksandrowi Oczakowi. Brała udział w pracach polegających na redagowaniu, druku i kolportażu drugoobiegowych pism: „Biuletyn Informacyjny Ziemi Kraśnickiej” oraz „Solidarność Narodu”. Ponadto uczestniczyła w rozpowszechnianiu ulotek i innych doraźnych druków.

W późniejszym okresie była również zaangażowana w działalność Służby Informacyjnej przy grobie zamordowanego ks. Jerzego Popiełuszki.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 478/2022

Hanna Barbara Melak

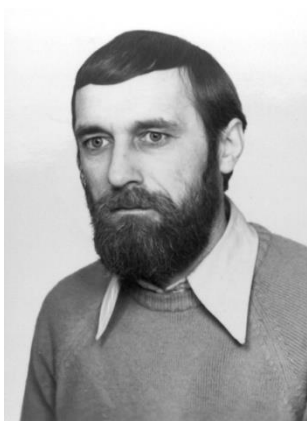
ur. w 1947 r. w Warszawie

Działalność niepodległościową prowadziła w latach 1976-1989. Od 1976 r. była zaangażowana w działania Kręgu Pamięci Narodowej. W 1979 r. wspólnie z innymi osobami uszyła sztandar KPN, który był wprowadzony w 1980 r. i 1981 r. podczas uroczystości 3 Maja i 11 Listopada w katedrze św. Jana w Warszawie.

W stanie wojennym uczestniczyła w spotkaniach i uroczystościach patriotycznych w Olszynie Grochowskiej, pod Krzyżem Traugutta i w Ossowie. W 1982 r. ukrywała poszukiwanych przez SB – Janusza Jaworskiego i Tadeusza Jaworowskiego. W 1987 r. pomagała w zorganizowaniu uroczystości odsłonięcia pomnika generała Franciszka Żymirskiego.

Ponadto zajmowała się zbiórką pieniędzy i darów dla rodzin internowanych.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Tadeusz Wiesław Ochtabiński

ur. w 1951 r. w Pułtusk

W latach 1980-1982 był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” w Fabryce Sprzętu Oświetleniowego i Urządzeń Technologicznych „POLAM” w Pułtusk, pełniąc funkcję przewodniczącego Oddziału Związku Regionu „Mazowsze” w Pułtusk.

Po wprowadzeniu stanu wojennego włączył się w działalność podziemnych struktur NSZZ „Solidarność”. Z tego powodu w dniu 12 maja 1982 r. funkcjonariusze SB przeprowadzili z nim rozmowę ostrzegawczą. Nie zaprzestał jednak swojej opozycyjnej aktywności, m.in. planując zorganizowanie w dniu 13 maja 1982 r. strajku na terenie swojego zakładu pracy.

Za powyższe został w dniu 14 maja 1982 r. zatrzymany, a następnie internowany w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie. Z internowania został zwolniony w dniu 4 listopada 1982 r.

W latach 1986-1989 działał w Tymczasowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” z siedzibą w Pułtusk. W jej ramach zajmował się m.in. kolportażem ulotek i nielegalnych wydawnictw oraz współpracą z nielegalnymi oficynami wydawniczymi.

Odnznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 227/2022

Małgorzata Jolanta Oporska

ur. w 1954 r. w Warszawie

Od lutego 1980 r. pracowała w Biurze Racjonalizacji Gospodarki Materiałowej w Warszawie na stanowisku starszego asystenta projektanta. Po powstaniu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” zaangażowała się w działalność Związku w miejscu pracy, a także weszła w skład Komisji Zakładowej, gdzie pełniła funkcję skarbnika. W latach 1982-1985 prowadziła aktywną działalność opozycyjną.

W okresie od listopada 1982 r. do kwietnia 1983 r. w Warszawie i Częstochowie pełniła funkcję łączniczki pomiędzy strukturami Tymczasowej Komisji Regionalnej NSZZ „Solidarność”- Region Mazowsze, a innymi regionami. W ramach działalności w NSZZ „Solidarność” kolportowała prasę podziemną sygnowaną przez warszawskie struktury związkowe m.in.: „Tygodnik Mazowsze”, „KOS” oraz miesięcznik „Niepodległość”. Ponadto przechowywała ulotki, pisma, broszury, kalendarze, zdjęcia, koperty, kasyety magnetofonowe, znaczki sygnowane przez „Solidarność”. Dodatkowo także materiały poligraficzne i inne nielegalne wydawnictwa przeznaczone do kolportażu na terenie Warszawy i Częstochowy, zawierające wiadomości o sytuacji społeczno-politycznej kraju oraz nawołujące do organizowania manifestacji ulicznych.

Za powyższe w dniu 21 kwietnia 1983 r. została tymczasowo aresztowana i osadzona w Zakładzie Karnym w Lublińcu. Z aresztu została zwolniona 11 lipca 1983 r. na mocy ustawy o amnestii.

Po wyjściu na wolność nie zaprzestała działalności opozycyjnej. W okresie od jesieni 1983 r. do połowy kwietnia 1985 r. w Warszawie i Sulejówku przechowywała w swoim mieszkaniu i przewoziła nielegalne wydawnictwa „Reduta”, przeznaczone do rozpowszechniania wśród żołnierzy.

Od lutego do połowy kwietnia 1985 r. w Warszawie zajmowała się na dużą skalę drukiem oraz redakcją broszur politycznych pt. „Forma prawdziwego wolnego rządu przez Konfederację Targowicką ułożoną”, „Portret Moskwy”.

Za powyższe w dniu 17 kwietnia 1985 r. została aresztowana i osadzona w Areszcie Śledczym Warszawa-Mokotów. Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Pragi z 4 grudnia 1985 r. została skazana na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Z aresztu została zwolniona 14 grudnia 1985 r.

Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Warszawie z 30 lipca 1986 r. umorzono postępowanie karne na mocy ustawy o amnestii.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 82/2022

Anna Jadwiga Osińska

ur. w 1955 r. w Warszawie

W 1981 r. była członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, do 13 grudnia 1981 r. była pracownicą społeczną Komisji Interwencji Regionu Mazowsze NSZZ „Solidarność”. Po 13 grudnia pracowała również jako wolontariusz przy rozdzielaniu darów dla rodzin aresztowanych i internowanych na ul. Piwnej w Warszawie.

7 lipca 1982 r. została tymczasowo aresztowana w związku z zarzutem kontynuowania w okresie stanu wojennego działalności w NSZZ „Solidarność”. W szczególności za udzielanie w tym czasie pomocy obywatelowi Królestwa Belgii Rogerowi Robertowi Noel w zaopatrywaniu organizatorów i kierownictwa „Radia Solidarność” w materiały techniczne, w tym radiowy aparat nadawczy.

Wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie z dnia 17 lutego 1983 r. została skazana na podstawie art. 46 ust. 1 cyt. dekretu o stanie wojennym na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności. Na poczet kary Sąd zaliczył jej okres tymczasowego aresztowania (7 miesięcy i 12 dni) uznając tym samym karę za wykonaną w całości.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 219/2021

Dorota Maria Przyłubska

ur. w 1964 r. w Warszawie

Po wprowadzeniu stanu wojennego podjęła współpracę z Grupami Specjalnymi Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze, których nazwę w 1985 r. zmieniono na Grupy Oporu „Solidarni”.

Była łączniczką Teodora Klincewicza – współtwórcy i szefa GS oraz członkinią Sekcji Legalizacji, która zajmowała się wytwarzaniem fałszywych dokumentów na potrzeby podziemia. Współpracowała z działającą w ramach Grup Oficyną Wydawniczą „Rytm”.

Organizowała materiały poligraficzne niezbędne do funkcjonowania podziemnych drukarni i rozprowadzała wydawnictwa bezdebitowe. Uczestniczyła w przygotowaniach akcji rozwieszania transparentów i emisji audycji z tzw. „gadał”. W mieszkaniu jej rodziców funkcjonował punkt kontaktowy i odbywały się konspiracyjne spotkania.

Działalność opozycyjną prowadziła w latach 1982-1989.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Marianna Rosińska

ur. w 1949 r. w Podrudziach

Działalność niepodległościową prowadziła w latach 1976-1989. Od końca lat 70. była zaangażowana w działania Kręgu Pamięci Narodowej, Komitetu Katyńskiego i ZZ „Jedność”. W 1979 r. została zwolniona z pracy z powodu odmowy wstąpienia do PZPR, po tym jak została postawiona przed sądem koleżeńskim za obronę praw pracowniczych.

W stanie wojennym uczestniczyła w spotkaniach i uroczystościach patriotycznych w Olszynie Grochowskiej, pod Krzyżem Traugutta, przy kościele Wizytek. W 1982 r. ukrywała poszukiwanego przez SB Tadeusza Jaworowskiego, działacza KPN.

Kolportowała ulotki i wydawnictwa podziemne, uszyła wraz z innymi osobami sztandar KPN. Ponadto z Hanną Melak i Elżbietą Woś zajmowała się zbiórką pieniędzy i darów dla rodzin internowanych. Zbiórki te były inicjowane przez księdza Wacława Karłowicza z parafii św. Wacława na Gocławku w Warszawie.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Waldemar Sikorski

ur. w 1946 r. w Domoślawiu

W latach 1979-1989 był współpracownikiem Kręgu Pamięci Narodowej - Komitetu Katyńskiego, organizacji stawiającej sobie za cel upamiętnienie ofiar zbrodni katyńskiej i pielęgnowanie pamięci o polskich ofiarach komunizmu w ZSRR. W ramach tej współpracy uczestniczył w zabezpieczaniu i organizacji uroczystości rocznicowych. Ponadto wspomagał Komitet używając własnego samochodu na potrzeby transportu ludzi i podziemnych wydawnictw, serwisował sprzęt nagłaśniający, zajmował się organizacją lokali na potrzeby kolportażu podziemnych druków oraz sam je rozpowszechniał.

W 1987 r. nawiązał współpracę z Wydawnictwem Polskim KPN. W ramach tej struktury zajmował się transportem podziemnych wydawnictw i ulotek oraz materiałów niezbędnych do funkcjonowania podziemnej poligrafii. Pomagał w serwisowaniu powielaczy. Brał udział w organizacji lokali służących jako punkty kolportażu i magazyny dla Wydawnictwa.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Lidia Teresa Stobbe

ur. w 1953 r. w Wojcieszowie

W trakcie obowiązywania stanu wojennego podjęła działalność w konspiracyjnych strukturach Międzyzakładowego Robotniczego Komitetu Solidarności. W organizacji tej pełniła funkcję łączniczki tzw. „piątki” czyli ścisłego kierownictwa MRKS. W ramach podziemnych struktur zajmowała się dostarczaniem i organizacją miejsc do przechowywania sprzętu poligraficznego, papieru, farb, na potrzeby działalności MRKS. Przez Służbę Bezpieczeństwa była podejrzewana o kierowanie komórkami Komitetu w 12 warszawskich zakładach pracy

Za powyższą działalność została zatrzymana 8 grudnia 1982 r. Dzień później Wojskowa Prokuratura Garnizonowa w Warszawie wydała postanowienie o tymczasowym aresztowaniu w związku z zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 276 § 1 kk w związku z art. 278 § 1 kk tj. *od kwietnia do 8 grudnia 1982 r. brała udział w związku pod nazwą „Międzyzakładowy Robotniczy Komitet Solidarności”, którego istnienie i ustrój miały pozostać tajemnicą wobec organów państwowych, a jego celem było przestępcze naruszenie obowiązującego porządku prawnego w szczególności poprzez wydawanie i kolportowanie nielegalnych wydawnictw zawierających fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, a także organizowanie strajków i akcji protestacyjnych.*

Została osadzona w Areszcie Śledczym Warszawa-Mokotów. Środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania dwukrotnie przedłużano, 3 marca 1983 r. do 8 czerwca 1983 r. i 26 maja 1983 r. do 26 lipca 1983 r. Ostatecznie 25 lipca 1983 r. odzyskała wolność. Prowadzone przeciwko niej postępowanie karne 26 września 1983 r. umorzono na podstawie przepisów ustawy o amnestii.

W ramach represji w latach 1983-1985 zastrzeżono jej możliwość wyjazdów zagranicznych, zaś do 1987 r. była rozpracowywana przez Służbę Bezpieczeństwa.

Odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 228/2022

Maksymilian Bronisław Szydłowski

ur. w 1972 r. w Radomiu

Od 1987 r. prowadził aktywną działalność opozycyjną w ramach struktur Organizacji Młodzieżowej Konfederacji Polski Niepodległej Okręgu Radomskiego. W ramach tej działalności rozpowszechniał ulotki i gazetki podziemne.

Od 1988 r. był kurierem prasy bezdebitowej i innych wydawnictw podziemnych, które przewoził do Radomia m.in. z drukarni warszawskich i lubelskich. Ponadto brał udział w działalności Federacji Młodzieży Walczącej oraz Solidarności Walczącej.

Działalność opozycyjną prowadził w latach 1987-1989.

Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 336/2022

Elżbieta Józefa Waś

ur. w 1945 r. w Ząbkach

W latach 1976-1989 była członkinią Komitetu Katyńskiego, Kręgu Pamięci Narodowej i Stowarzyszenia Olszynka Grochowska. W ramach działalności w tych organizacjach uczestniczyła w uroczystościach patriotycznych, mszach świętych i manifestacjach organizowanych w Olszynie Grochowskiej i Dolince Katyńskiej na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie. Były one organizowane w celu upamiętnienia ważnych wydarzeń historycznych tj. Powstanie Listopadowe, uchwalenie Konstytucji 3 Maja, odzyskanie Niepodległości 11 Listopada oraz uczczenia pamięci osób zamordowanych w sowieckich obozach w czasie II wojny światowej. Współpracowała z Konfederacją Polski Niepodległej.

W stanie wojennym zaangażowała się w akcję pomocy dla osób represjonowanych i ich rodzin. Przechowywała dokumenty i sztandar KPN. Od lipca 1982 r. do grudnia 1982 r. ukrywała Andrzeja Melaka, poszukiwanego listem gończym za działalność opozycyjną.

Stanisław Wodyński

ur. w 1943 r. w Złoczowie

Był właścicielem warsztatu ceramicznego w Branicach i jednocześnie pracownikiem Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, jako instruktor terapii zajęciowej. W latach 1980-1981 prowadził aktywną działalność w strukturach Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” przy Wojewódzkim Szpitalu w Branicach. Zajmował się kolportażem nielegalnych wydawnictw, a także był współredaktorem Biuletynu Komisji Zakładowej „Na Głos”.

Jako aktywny sympatyk grup antysocjalistycznych KSS-KOR był przewidziany przez władze do izolacji *na wypadek poważnego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego kraju*.

W latach 1979-1981 i 1983-1985 pozostawał w zainteresowaniu SB w związku z podejrzeniem o kolportaż nielegalnych wydawnictw.

Piotr Paweł Wojnarski

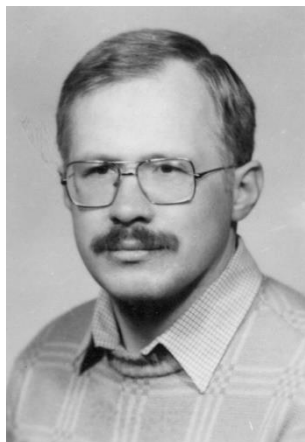
ur. w 1968 r. w Warszawie

Od 1987 r. prowadził aktywną działalność opozycyjną w ramach struktur Organizacji Młodzieżowej Konfederacji Polski Niepodległej Okręgu Radomskiego. W ramach tej działalności rozpowszechniał ulotki i gazetki podziemne. Brał również udział w demonstracjach ulicznych i niezależnych obchodach rocznic patriotycznych.

W latach 1987-1988 był kurierem prasy bezdebitowej i innych wydawnictw podziemnych, które przewoził do Radomia z drukarni warszawskich.

Od 1988 r. był członkiem Federacji Młodzieży Walczącej w Radomiu.

pośmiertnie:

Janusz Włodzimierz Domański

ur. w 1945 r. w Targowisku

Od września 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność”. Zaangażował się w działalność związkową jako radca prawny struktur „Solidarności” w Ostrołęce. Ponadto od czerwca 1981 r. był redaktorem naczelnym czasopisma pn. „Sierpień Mazowska”, wydawanego przez NSZZ „Solidarność” w Makowie Mazowieckim. Z powodu swojej działalności o charakterze opozycyjnym Janusz Domański był internowany w okresie od 13 grudnia 1981 r.

do 18 grudnia 1982 r. w ośrodkach odosobnienia w Iławie i Kwidzynie.

W latach 1982-1984 kontynuował działalność antykomunistyczną, kolportując ulotki i wydawnictwa bezdebitowe na terenie Ostrowi Mazowieckiej, Ostrołęki i Łomży.

Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 336/2022

Czesław Kujszczyk

ur. w 1935 r. w Czernikowie

Był pracownikiem Fabryki Urządzeń Dźwigowych w Mińsku Mazowieckim, aktywnym działaczem i członkiem NSZZ „Solidarność” w swoim zakładzie pracy oraz delegatem na I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” w Gdańsku. Był również członkiem KZ NSZZ „Solidarność” oraz wiceprzewodniczącym MKZ NSZZ „Solidarność” w Mińsku Mazowieckim.

Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał działalności związkowej. W związku z tym 24 kwietnia 1982 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie. Wolność odzyskał 13 września 1982 r.

Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 227/2022

Leszek Zbigniew Rusin

ur. w 1935 r. w Krakowie

Pracował w Fabryce Maszyn Górniczych „Pioma” w Piotrkowie Trybunalskim. Od 26 czerwca 1981 r. był członkiem Ognia Regionalnego Zarządu Ziemi Piotrkowskiej NSZZ „Solidarność”.

Za udział w organizowaniu strajków został internowany decyzją Komendanta Wojewódzkiego MO w Piotrkowie Trybunalskim.

Od 13 grudnia 1981 r. przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Sieradzu, a następnie 6 lutego 1982 r. został przeniesiony do O.O.

w Łowiczu, skąd 10 sierpnia 1982 r. trafił do O.O w Kwidzynie. Z internowania został zwolniony 24 sierpnia 1982 r.

W trakcie pobytu w Ośrodku Odosobnienia w Łowiczu złożył wniosek na wyjazd stały do RFN razem z żoną. Po uzyskaniu zgody 14 października 1982 r. wyemigrował z kraju. Pomimo wyjazdu z Polski nadal aktywnie działał na rzecz NSZZ „S” i utrzymywał kontakty z podziemnymi strukturami Związku. Współpracował również z „Kulturą Paryską” pisując eseje i wspomnienia z działalności w „Solidarności”.

Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 336/2022

Zygmunt Maria Trzaska-Durski

ur. w 1931 r. w Toruniu

W latach 1981-1989 działał w tajnych strukturach Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” na Politechnice Warszawskiej jako przewodniczący jednego z pionów tzw. „dwójki”, która koordynowała działalność niejawnych struktur Tajnej Komisji Uczelnianej „Solidarność”

i utrzymywała kontakty z Regionem Mazowsze.

Był członkiem Komitetu Wykonawczego Koła „Solidarności” na Politechnice Warszawskiej. Ponadto zajmował się działalnością wydawniczą, pomagał osobom represjonowanym, a także uczestniczył w akcjach ulotkowych i manifestacjach.

Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Wolności i Solidarności postanowieniem Prezydenta RP nr 478/2022

Teresa Maria Ujazdowska-Groszang

ur. w 1931 r. w Warszawie

Od 1976 r. pracowała w Teatrze Dramatycznym im. Adama Mickiewicza w Częstochowie. Od 1980 r. zaangażowała się w działalność Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w miejscu pracy, następnie była członkinią Zarządu NSZZ „Solidarność” Regionu Częstochowskiego, od 19 listopada 1980 r. rzecznikiem prasowym RKZ NSZZ „Solidarność” w Częstochowie.

W listopadzie 1980 r. współinicjowała 7-dniową akcję protestacyjną przeciwko działaniom wojewody częstochowskiego (zakazującego działalności związkowej), organizowaną przez częstochowski RKZ NSZZ „Solidarność” w klubie „Ikar” Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Częstochowie. Protest zakończył się zmianą wojewody częstochowskiego i prezydenta miasta.

Współredagowała Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” Regionu Częstochowskiego. Ponadto reprezentowała częstochowską „Solidarność” w rozmowach z Komisją Rządową.

W grudniu 1980 r. została odsunięta od działalności na szczeblu regionalnym. Jednak w kolejnych wyborach przeprowadzonych w czerwcu 1981 r. została ponownie wybrana do Zarządu Regionu. Była jednocześnie członkinią komisji ds. kultury.

Podczas wyjazdów zagranicznych organizowała bazę poligraficzną i materiały niezbędne w działalności częstochowskiego Zarządu Regionu. 13 października 1981 r. została wybrana delegatem środowiska artystycznego na ogólnopolski zjazd sekcji teatralnych Krajowej Komisji NSZZ „Solidarność” w Gdańsku.

Z powodu prowadzonej działalności związkowej, Pani Teresa Ujazdowska-Groszang 13 grudnia 1981 r. została internowana w Ośrodku Odosobnienia w Lublińcu. W okresie późniejszym przebywała w Ośrodku w DarłóWKu, a następnie w Gołdapi, z którego została zwolniona 6 marca 1982 r.

1 maja 1982 r. uczestniczyła na Jasnej Górze w spotkaniu internowanych z biskupami.

W 1983 r. wyjechała na pobyt stały do Anglii.